כהן, אליהו („אלי")

בן שאול וסופיה. נולד ביום ט׳ בכסלו תרפ״ה (6.12.1924) באלכסנדריה של מצרים. שם למד בבית־הספר של הקהילה היהודית, סיים בית־ספר תיכון ולאחר־מכן למד במכללת פארוק הראשון (במגמת ההנדסה האלקטרונית). כן למד בבית־הספר הצרפתי לחשבונאות. באלכסנדריה השתייך ל„מכבי" וכן השתייך ל„בני־ברית" שם. עלה לארץ בשנת 1957. בראשית ספטמבר 1964 חויל אלי רשמית והוענקה לו דרגת רב־סרן וביום ט״ז באייר תשכ״ה (19.5.1965) נפל בשעת מילוי־תפקידו וכעבור שנה הוצבה לזכרו מצבה בחלקת־הנעדרים בבית־הקברות הצבאי שעל הר־הרצל בירושלים. הניח אשה ושלושה ילדים. לאחר נפלו הונצח שמו בערים שונות על־ידי כמה מוסדות וגופים ציבוריים, ובין השאר — מועצת פועלי־חדרה קראה את בית־ההסתדרות שהקימה בגבעת־אולגה על־שמו ; בשכונת עולים בירושלים (בעיר גנים ב׳) הוקם בית־כנסת לזכרו ; בבית־הספר התיכון החקלאי בכפר־סילבר הוקמה ספריה על־שמו ; הוועד הדתי „נוה־נאמן" בהוד־השרון כתב ספר־תורה על־שמו והכניס אותו לבית־הכנסת המקומי ; הקרן הקיימת לישראל נטעה חורשה לזכרו של אלי אשר „נפל על משמרתו בשליחות העם והמדינה" ; אברהם בר־עוז כתב שיר בשם „אליהו גיבור־ישראל" שהקדיש אותו „לזכר הרוג דמשק, אלי כהן" ואת הלחן למלים כתב אלי קניאל (השיר פורסם ב„הד יקנעם", בטאונה של החטיבה המקצועית של מועצת־הפועלים ביקנעם, תשרי תשכ״ז).

אֵלִיָּהוּ כֹּהֵן

מִכְתָּבוֹ הָאַחֲרוֹן

30.5.1967

לאסתר שלום!

קיבלתי את מכתבך בדיוק בזמן! הייתי מיואש מאד. כולם כאן קיבלו מכתבים ורק אני לא. אין לך מושג כמה ששמחתי, הרגשתי ממש דמעות בעיניים. המכתב של הילדה ממש שימח אותי. תיארתי לי כיצד היא יושבת ומקשקשת: ממש ראיתי אותה לפני עיני כשהיא שואלת: „אמא, איפה אבא?" אני מצטער מאד על הגלויה שכתבתי לך הבוקר; הייתי עצבני ומיואש ואז כתבתי מה שכתבתי. מיום ליום נראה לי המרחק אליכם רחוק יותר ויותר. במשך היום אין לי זמן להרהר בכך חוץ מאשר בהפסקות בין שיעור לשיעור. כשכל החיילים מתחילים לדבר על הבנים שלהם בערב, יורד עלי עצב רב כי אז אני פנוי ואז הגעגועים מתחילים לעלות. אני מודאג מאד ממצבך הכספי. אני יודע שאצלכם קשה מאד היות וכל הגברים גוייסו ואתם מרגישים פחד גדול. לכן אני רוצה לכתוב לך כמה מלים ואת יודעת היטב שאני איני טועה בכל מה שאני חושב. אני מבין שאילו הייתי כרגע על ידך ומדבר אתך היית נרגעת, לא פוחדת ולא נבהלת. לכן, אסתר, אני רוצה לאמר לך שאין לך מה לפחד ואני גם אסביר לך מדוע. את יודעת מה זה קהל, מה הם אנשים; הם כמו עדר ומתנהגים כמו עדר. כשאני שומע שיש בהלה בעיר, אינני מבין מדוע. הרי אתם רחוקים מכל העניין; אוכל יש לכם בשפע. אילו לא היו מתנפלים על החנויות היה הכל מסתדר ולכול היה אוכל. אבל כשהבהלה תופסת את הקהל אז זה מסוכן היות והכל רצים וקונים. הכל נגמר, והאנשים שבאים לאחר־מכן חושבים שאין, ואז מתחילה בהלה גדולה וכולם נגררים אחריה, וכך זה קרה אצלכם בעיר. אני רוצה לשאול אותך: לשם מה אנחנו כאן? לשם מה גייסו את כולנו? הרי רק כדי לשמור עליכם, לשמור על הילדים. ובכן, מה יש לכם לפחד? אין אתם סומכים עלינו?

אני רוצה לספר לך משהו: מגוייס אחד היה אבא לששה ילדים. שאלו אותו כיצד השאיר את הילדים ובא למילואים, והוא ענה: אם אני לא אשמור על הילדים שלי — מי ישמור? מה שאני רוצה לומר לך בזה הוא — שככה זה! אנחנו כאן כדי לשמור עליכם. לכן, אם אתם תגלו אומץ ולא תפחדו אלא תעודדו אותנו, כי אז ניטיב אנחנו לעשות את המוטל עלינו. לכן, אסתר, אני רוצה שתביני שאין לך מה להיתפס לבהלה ככולם. את צריכה להיות אמיצה ולהבין, שזהו המצב, והפחד יעשה אותו יותר גרוע. אני רוצה לאמר, שתעודדי את כל השכנים, תכניסי בהם אומץ אפילו אם לך חסר. ברגע שתעשי זאת, תקבלי אומץ ותהיה לך הרגשה טובה.

כתבתי לך כל־כך הרבה ועלי לא כתבתי מאומה. כפי שאת יודעת, בצבא אין חושבים הרבה. קשה לומר שטוב לי, שהייתי רוצה להישאר, אבל לפי תנאי־המצב, אני מרגיש עצמי מצויין. בגדים חילקו לנו ויש לי לבנים למדי. בלילה אני מברך אותך על הסוודר שתחבת לתוך תיקי. יש לי זמן לכבס ואני נקי ומתרחץ כל יום. נתנו לנו גם גרביים וכסף, ובאמת לא חסר לי כלום. אך מתי זה ייגמר? את יודעת בדיוק כמוני! אני מתאר לי, שקשה לך לקרוא את מה שאני כותב. אני כותב כל־כך מהר, כי ברגע שאני מפסיק או מתמהמה, אני מרגיש שאת נעלמת מנגד עיני. כבר כתבתי לך שכשאני כותב אליך אני מרגיש כאילו אני מדבר אתך. הראיתי לכל החברים שלי את המכתב של הילדה. ובאמת שמחתי מאד. אני מתאר לי שהילדה לא הבינה באותו רגע מה היא עושה, אבל, בכל זאת, זה שלה; היא קשקשה על הנייר וזה באמת מעודד אותי. כפי שכבר כתבתי לך, יש לי הרגשה נוראה שהילדה עלולה לשכוח אותי; זו באמת הרגשה נוראה. לכן, אסתר, אני מבקש ממך: תשתדלי לדבר אתה עלי. את יכולה אפילו לספר לה מה שאת מהרהרת בי באותו רגע. פשוט, תשתפי אותה ברגשות שלך ואל תחשבי שהיא אינה מבינה. היא איננה יכולה לומר לך שהיא מבינה, אבל הדברים נכנסים לה לראש ואת פתאום עלולה להיות מופתעת כשהיא פתאום תזכיר לך אותי במצבים מאד מעניינים. ודוגמה טובה היא, כפי שאת כתבת לי, שהיא אמרה לך שהיא חלמה על אבא. קשה לי להאמין שהיא כך בדיוק אמרה, אבל אצלה הכל יכול להיות. את יודעת, היא קולטת דברים כמו „טפריקורדר". אני מקווה שבמכתב הבא תספרי לי קצת על התעלולים שהיא מעוללת לך, וכפי שאמרתי לך, את צריכה לגלות הבנה רבה לגביה, כי אני חסר לה, וזה מתבטא בכל מיני צורות.

געגועים רבים — נשיקות חמות — והרבה אהבה...

שלכם,

לקוראי שלום

אב.ב.סד

קיבלתי את מכתבך בדיוק בזמן היית.
מאוד מאוד כולם כאן קיבלו מכתבות ורק
אני לא כאן לכן מולם בלה שלחתי הרשלי
מעט פרטים בלעדיים המכתב של הילדה
מעט שמית אותו אותה לי כולה היו
ושבת ורק שקלטת מעט מאות אותה לפני
זה אך שהיו שעות, ואמא אבה אמא"
אני מצטרף מאוד על השלום שמתבת
לך הבוקר היתי אצל מיכל. ואז כתבתי
מה שקרה' מיום שלחת נסוה לי הרחק
אשרת רחוק יותר ותרם. בשלב הזה
אין לי זמן להמשיך בכפר אבל מאוחר
בהפסקות בן שלוק לשלוח. כשכל היחידות
מתחילות לצאת אל המנוסה שלהם בלבד
ורק אל אצה רק כי אני בעלי ואז
הצלבנים מתחילות לשלוח אני מוקדם
מאוד מתקדם הרשמי ובכלל מכל מה
שנמצא לי על המשפחה אל כל מי
אנשים אחרים אני ודאי אוכלים

קשה מאוד היה לכל הנבחרים גם
ואותם מרגישים הרבה נחמן ובהלה אחרי
את כולם שכן אנו כולנו לבחור לך
כמה מילים ואת ורעלת הלב שאנו לא
יודעים כל מה שאנו חושב אנו מדברים
שאינו היה כפי לכל יכול ומעביר אותך
היה נרגשים שכן הרחבת ושם נבהלים
שכן אומרים אנו כולנו עומדים לך שאין לך
מה לפחד ואנו בת אומרים לך מדוע אין
לך מה לפחד אות ורעלת מה זה קבל
מה זה המון אנשים הם כמו עדר
ומתנהגים כמו עדר כשאנו שונים שונים
בהלה בלי אנו אז מדוע מדוע אותם
החוקים מכל בלבן אבל יש לנו דבר
אולי אז הוא מתנפלים על החנויות כל
היה מסתדר וכולם היה להם אוכל אבל
כשבהלה תופסת את הקבל אנו מה מסוכן
היות וכולם נכנסים וקונים כל משהו
מהם והאנשים שבאים אחרי מהם חושבים
שאין, ואז מתחילה בהלה בגדולה וכולם
מגרגרים אותה וכך מה קרה אוכלים

בלי. אין רגלה לשאול אותך בשביל מה
אותו כאן בשביל מה ג'יסל אתם פולטים
הרי יק בשביל לשמר עליכם לשמור על
הילדים אין מה יש לכם לפחד אתם
לא סוגרים עלינו כך אין רגלה לספר
בן סיפור מעשן. משעים אותך היה אבשן
~~[illegible]~~ לשלה ילדים שאולו אותו אך
היו בשאר את הילדים ואין למילואים
והיו עשה אות אין שאו ושמור על
הילדים שלי מן ישמור. מה אין רגלה
לשמר לך עצה. שלה כה, אותו כאן
בשביל לשמור עליכם. לכן יש אתם אותם
בשלם אמת ולא תפחדו אלה תאלגו
אותנו אל אותנו נטיה לשות את המוטל
עלנו לכן אפשר אין רגלה שחבלים שאן
לך מה להתכס להגלה כמו כולם את
הרכב להוות אמולה ולבדין שנהו הגלה
והפחד רק רשה אותו יותר גדול במבצעי
הקולות נתפי לך לקנות מולדים אלו מקום
שבבנים אותו לא הלבת וקנות את כל המפלות
אקנו מולדים חדשים לשלם הרות אל

לאן סתם מולכים כמו שיכיה מתחמן
בדברים, לפי דבריך אני מבין שכל הלכות
משומרות ואני מתאור לי איזה שתויות אתם
מקבלות לפן אני רוצה לומר שך אל
תשמעי לאלה אמת להבדק אחר תלודבי
אחר כולם תתנו הסתם טוענים אפילו שלא
חסר. ברגע שתגיע צות אחר מקבל אולמה
ותביה לך הרשה טובה בתבות אולך
כל מה הבדה רלו לאו בתבות מאלהה
כמו שאתם וודעים בלבאן לא אושבות הרבה
קשה לומר שלוב לי שהיתה כולה להשאר
אבל לפי תשאי הולה אני מרגיש שטוען
בבדיות תלקו לנו ויש מסמיך ותשו לנו
בם לבנים. כלולה אני מבדק אולמך על
הסבדר שלחבות לי לגיך יש לי מין
לבדס ואני כל יום לוכל מקו נתחתל
נתנו לנו בם בבדיות נתנו לנו בם
כסף טוהרו שלחו לכל אמר הדיתה
לפי התשבון אות מרוצה לקבל דמי לי
כבה שהאמר לאו חסר לי כלום אתם
כה ושמר אחר וולמתם בדיק באמון

אני מודה לך לפני לביטוח טוטרה
כי בסך הכל אמי ופשה ביקשו ותרשו
להסתדר וחבר אני מתאר לי שקשה לך
לקבל את מה שאנו כותבים אנו נותר לך
כך מבר. כי ברגע שאנו מבטיח אז מגמתיה
אנו מרגיש שאת נלחמת לי נלחמי הפנים
בכל כוחתיך לך שבשאנו כותבי אליך אז
אנו מרגיש שכיאלה אנו מגבירי אותך
הסתנו לכל החברים שלה את מכתבך של
הילדה ובאמת שמתגי מאוד אנו מתאר
לי שהילדה פלון בדות בראנו כבר מה
היו עושה אבל בכל פנים כמה שלה היו
בקשה את נה ינה באמת מעוזרה כמו
שנכתי כתבתי לך שיש לי הרגשה נוראה
שהילדה עלולה לשכוח אותנו נה באמת
הרגשה נוראה לכן אסתר אנו מבקש
ממך תשתדל לבוא אוהבה עלי מת יכולה
אולי לשבר לה מה מה שאת מהרהרת
באותנו כבר עלי בשום תשתדי אוהבה
הרגשת שלך ואל תשכחי שגיו לאו מדנה
היו לאו ופוקה לומר לך שהיו מבינה
אבל נה נכנס לה לראשו

יותר מאוחר עלולה להיות מובנת
כשהם הגיעו הביתה הרגיש לך מוזר במקום
משוגע מלנוטה ובדומה טובה היו הכי
שאת כתב לי שהיו אומרה לך שהיו
אלמה של אדיו קשה לי להאמין שהיו
בך בדיוק אומרה ארבל עולה הכל יכול
להיות את ודליה איך היו קלטת
הברים כמו טיהריקורדר. אני מקוה
שמינחק הבין תסהרי לי קלט על
הפלגלות שהיו מעולם לי וכמי שאמרתי
לך אתמר מרוב לשלח אולה הדרה רבה
כי אוכל חסר לה. יצה ~~[illegible]~~ מתבלה
בכל מני מורות

בלשלום רבים
נשיקות חמות
והרבה אהבה שלכם אלה

שמתי לב שזה קצת לוקח תכתבי לי אתר
פרטים אני אבדוק לך מה לעשות

אני עדה כהן בתו של אלי כהן ז"ל כותבת:

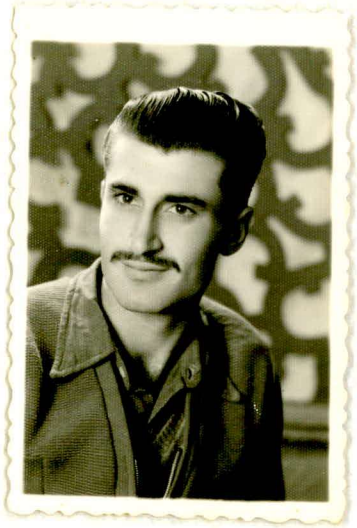

א. שיר לאבי ז"ל

אבא, כל היום אני קוראה
אך אין תשובה, אך אין תשובה.
אני קוראה בצער רב,
אך הוא לא שב.
מתי יבוא אבי הטוב?
האם מחר? או עוד היום?
אבא! שוב קראתי
כי אליך התגעגעתי.
אני יושבת וכותבת זמן רב,
כמה חבל הוא עוד לא שב.

ב. היום של אבא

מחר יום הזכרון,
זאת אומרת ביום ראשון.
יום זה הוא בשבילי
שייך רק לאבי.
אני רואה אותו בבגדי הצבא,
קורא לעזרה.
הרבה מחשבות עוברות במוחי
כי זה היום של אבי.

ג. מדוע יש מלחמה

מדוע יש מלחמה?
האם כדי לכבוש אדמה?
או שמא, להרוג בני אדם,
שלא עשו דבר.
אולי לשבת במיקלטים?
ולשמוע את הפגזים.
ואולי לא לעשות שעורים?
ולשמוע סיפורים.
באמת, מדוע יש מלחמה?
אשאל מחר את המורה.

מעדה כהן

דבר של איתן

בברזילאי.

אני אלי הכרתי בהיותי בת - 16
הוא היה אז בגיל 22. הכרתי אותו
בתקופה שבו קשה בתי הייתי אל מישהו
לא היה לי בית ~~לא~~ אין קרובים, ולא
יציבים שיעזרו לי. ~~אלי~~ ~~אלי~~ ~~אני~~
~~בלי~~ ~~בשר~~ בשר אלי שריה אדם טוב
ויפה רגיש למדתי אימץ אותי כאילו
הייתי אחותו לקרה אותי עבורו ומשפחתו
כאילו הייתי אחת מהם הוא נתן
לי בית הם ~~ל~~ לגדלו קיבלו אותי
כבת להם. לא היו מלים כפי להודות
להם על כל מה שעשו.
אלי עמד על כך שאתחיל לעבוד
כי הוא חשב שאין עזרה מדי ובעתי
הרבה נתן משה שמחתי בקולו והתחיל.
משהו כל השירות דאג אלי למחסור כאילו
היה אבי, אל אחי.
אחרי שהשתחררתי מעבודה היה מגוון.
לא היה לנו כלום אבל היינו מאושרים.
הוא היה אדם נפלא בעל אישיות
מקסימה שתמיד אפשר היה לסמוך עליו
היה לב כל כך הרבה מה לתת.
הבנו יחד קשה כך עדי לחיות לבד.

באמצע התפלגות שלנו. הנשנו. דירה,
~~[illegible]~~ ובשנלדה בתנו עדה
עברנו. סוף סוף לדירה קטנה אבל
תבשלה. הנשנו היה גבאל שם ומטיר
אנה עלמה אחת בתו להתבאר בה
עד אין סוף.
עם אחת בעדין בעמודה התחיל
"בדבל יאין" הוא בבלית מאוד בשטח
הבפנס והבפיקה ועמודות שלו ובא
נשם בבר בכל העיר.
והנה ביום אחד בעיר בטרם הספים
להגות מכל מה שיש לו בקרבו
אלי, עם עוד רבים אחרים לגיים.
רבים המתבים שהיו כתב לבהם הבעל
את עבלנו לו ועיפה ויתר עם
כה היה מרגש ובתה "אם לא
אנו. נשאר על המדינה אל מי"?
ובשבוה המלחמה ב67 ל נהרג
אלי בחלון יום.
~~משבחי~~ קשקבלתי את הבוצה המרה
תשבתי שבהלי שפה בריק להפסים לחיות
לא ראיתי עם לתי בלי אלי, אבל
עדו לעדו הבנתי לי לראש שיש לי
את עבה ובשבילה חייבתי אני לחיות

והמשיך לדבר ואתה לא אתה
כל מה שעשיה היה רובה אתה
לה.
מי יתן ועל יהיו עוד מלחמות
ועל יבוא עוד יתומים אלמנות והורים
שבלים.

אסתר.

תפרון הטוב של אלי צ"ל

בעמוד 17.

עם אלי כהן היתה הקופה חיים ממש.
אתה נפגשתי לראשונה אני צעיר, כי עמן רב כל
כך לבד אצל. אני צעיר שירות גו התיבות מריבאל
שבה לא פגעתי את אלי כהן. הם במשך השנים
השתנו קצת פנוי, לא יכולתי לשים לב,
והבר טבעי בעולי אבה נמצא במחצתו של אחר עמן
ממשק. אלי כהן הה "הבוון" של המחלקה ובעצם
כה נצר אני בתקופה אלפיות לו, ליד המשקפת:
היה מקבל אני לעזרה השניה, מטה
לאחר מכן סטון סאתור במקצת ביד שאול היה
שומט קצת לאחור את כובע הפלבה,
רק לאחר מכן היה מבוון- ובקלל. הכרתי
את אלי כהן הכי מאוד, כמני שהיה מיד
עם שנרות מעשרות סביר. בלי קומה ממוצעת,
בנוים במקצת, בלורית שמרנה בצורה ומניה
בגולות רבינות. תמיד בוכר בקל מתון מאוד
הישנו שיתק לא הצליח שפתיו. בחק לתיבה קרובות
אתנו, ומי כמוני יודע, שמגילות לא תמיד
יש סיבה מספקת לבכות. למעשה אין אוש מחפש
סיבה. בחיים ובהיה מבריה אושר רק
"משפחה" כמו מה התלר יפעת את סופה. בגלל
לי עילה של שמרה יתבין כאשר סיפר לי כי פעם

נערה. פעם אחרת ספר לי שלו כי הוא
שולחה אותה המתבעת. לא עדו כמן רב,
והתיעף אתו על עניני עבודה, קבלתי הסבר
מקיף על מקבוץ הכפרים, ואפי' במה
בדבמאות שהיו מודיו הייתי כי אבן בעל
מקבוץ מעולה שלי שלו. יום אחרי
פגשתי אותו ובמעט שאל הברתי אותו. היה
ממש צורת: התחתן, עמנו פעל קפה עיר
מקום עבודתו, הבבתי התמונות על טבס החתונה
והאושר בעיניו היה מבבם. הדבר נתרם בבברון
כי היתה צו הפעם הראשונה והאחרונה שפגשתי
אותו במיים הלבתיים. למרות הבטחות ההבפ"ות
לקבוב, לא יבאה עפועלו אלף אותם מתנותיו.
נפגשנו שוב במלאים, ואז הובים לנו על הולדת
בתו. מי מאמנו לא שמח, טפיחות על הגב ברכות
לעל טוב. תמונות של הבת ומאוה נגלות לדה שופעת
אמנו. בם עברו שנים. מתי התולר הפבה לעשה דבר
בעיוד בעל הייתה בה מגלמים. בעיבי הדוי, נאלה
היו מבי ערב בערב, היה אלו אחד מעמודי התוים.
בעיה האחרון במשך בבוקות עמתי לו בעטיית
ביפס. ומי שלא אבל ביפס של אלו לא יבע
מעולם מה בכוי בתפלה. אופמה פשוטים. לאחר
אותו עיה, לא הייתי ותר בתיים. מוים ההתקפה
על אל קומה, עיד נחל עלי, הקריב לעמוד את קטב

ומאיצה על את הגבול בקרבנות אנושי - את חיי.
עם יציאתו לקרב מנוף על לבו עבר עבר נפתחה
ההפצצה. יצאנו עם שני טנקרים ועליהם
התותחים. אלו על מקומות רבון על הטנקר השני.
עם התקרבנו לתעלת הגבול התפברה ההפצה
כאן הירי בנשק שלות מסעול - מקלעים,
תותחים ותותחים. הפתחים שלנו ורבו מהרבה
ותפשנו מתפות בשדות הבותרה של נבו עוד, אלו
עדיין אתנו. ההפצה נפירי על פסקו. ארבע
נעלמה גבירה. אלו תשע שהמצרים עלולים לתקפנו,
ומני פעם התרוממה ונפה לעבר מוצבי הלוב.
בעוד ההתרחמאות הלו. עם תצפיות נפגע
ברסיס בצוא בתעבי ונהרג במקום.
כבוד על ימי מעמנו.

של מה